

ZASKARŻANIE ORZECZEŃ SĄDOWYCH

PODSTAWOWE INFORMACJE

✗ Czym są środki zaskarżenia?

- Brak definicji legalnej
- Brak regulacji wskazującej katalog środków zaskarżenia

Art. 363. [Warunki prawomocności]

§ 1. Orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia.

PODSTAWOWE INFORMACJE

Mimo częstego posługiwania się przez ustawodawcę terminem środków zaskarżenia, żaden przepis zawierający powyższe sformułowanie nie reguluje instytucji środków zaskarżenia. Można je scharakteryzować jako środki ochrony prawnej służące wzruszalności orzeczeń.

Różne są też skutki konkretnych środków zaskarżenia- zmiana, uchylene, utrata mocy itd.

Możliwość wniesienia środka zaskarżenia uwarunkowana jest istnieniem przedmiotu zaskarżenia, tj. istnienia danego orzeczenia. Jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania czy nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności powinniśmy skorzystać nie ze środka zaskarżenia, a z regulacji prawnych dot. uzupełnienia orzeczenia.

W skład środków zaskarżenia służących wzruszalności orzeczenia nie będą wchodzić takie środki ochrony prawnej jak: skarga konstytucyjna, skarga do ETPCz - ich celem nie jest bowiem sama wzruszalność - w przypadku skargi konstytucyjnej celem głównym jest ocena zgodności regulacji prawnej z Konstytucją RP.

Środki zaskarżenia służą usunięciu błędów orzeczenia czy też błędów postępowania, chodzić tutaj będzie o wyeliminowanie wadliwych orzeczeń.

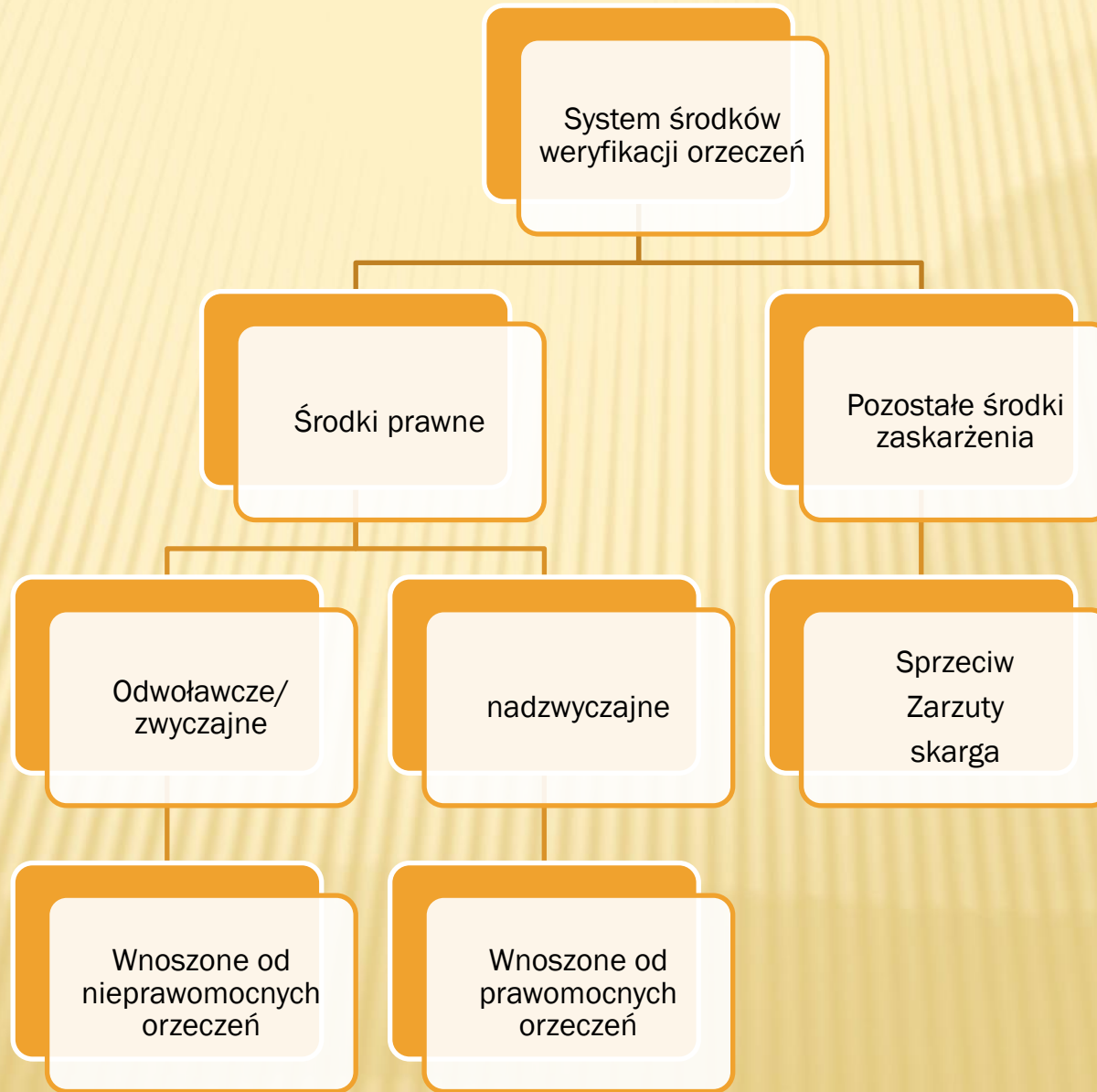
KATALOG ŚRODKÓW ZASKARŻENIA

- 1) Apelacja;
- 2) zażalenie;
- 3) skarga kasacyjna;
- 4) zastrzeżenie do zarządzenia asystenta sędziego o wezwaniu do uiszczenia opłaty;
- 5) sprzeciw od wyroku zaocznego;
- 6) skarga na orzeczenie referendarza sądowego;
- 7) skarga o wznowienie postępowania;
- 8) skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- 9) zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym;
- 10) sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym;
- 11) sprzeciw od nakazu zapłaty w europejskim postępowaniu nakazowym;
- 12) sprzeciw od nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym;
- 13) skarga na czynności komornika;
- 14) zastrzeżenia do oszacowania wartości dokonanego przez komornika;
- 15) zarzuty przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji;
- 16) skarga na plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji przez zarząd przymusowy;
- 17) skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego;
- 18) wniosek o unieważnienie prawomocnego orzeczenia (ustawa o SN);
- 19) skarga nadzwyczajna (ustawa o SN).

ŚRODKI ZASKARŻENIA

- ✗ Służą do zaskarzania orzeczeń
- ✗ Służą do weryfikacji orzeczeń
- ✗ W ich skład wchodzi środki odwoławcze (apelacja i zażalenie) oraz inne środki prawne
- ✗ Skierowane przeciwko orzeczeniu - zmierza do zmiany/uchylenia (głównie, ale także niekiedy do stwierdzenia nieważności)
- ✗ Zasada dwuinstancyjności
- ✗ Zasada wyłączności – polega na niedopuszczalności i niekonkurencyjności różnych środków zaskarżenia od tego samego orzeczenia sądu
- ✗ Zasada dyspozycyjności
- ✗ Składane są poza rozprawą, co do zasady, w formie pisemnej (wyjątek - pracownik/ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego!)
- ✗ Powinny spełniać ogólne wymogi dla pism procesowych
- ✗ Powinny wskazywać zaskarżane orzeczenie
- ✗ Powinny posiadać przytoczenie podstaw zaskarżenia oraz ich uzasadnienie
- ✗ Powinny posiadać wniosek o uchylenie lub zmianę

SYSTEM ŚRODKÓW WERYFIKACJI ORZECZEŃ

System środków zaskarżenia

Środki zaskarżenia zwyczajne - od orzeczeń nieprawomocnych		Środki zaskarżenia nadzwyczajne - od orzeczeń prawomocnych
Środki odwoławcze	Szczególne środki zaskarżenia	
1	2	3
Apelacja zażalenie	Sprzeciw od wyroku zaocznego Zarzuty od nakazu zapłaty Sprzeciw od nakazu zapłaty Sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty Sprzeciw od nakazu zapłaty z EPU Zażalenie do innego składu sądu Skarga na orzeczenie referendarza Skarga na czynności komornika Zarzuty w postępowaniu egzekucyjnym	Skarga kasacyjna Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Skarga nadzwyczajna Skarga o wznowienie postępowania Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego

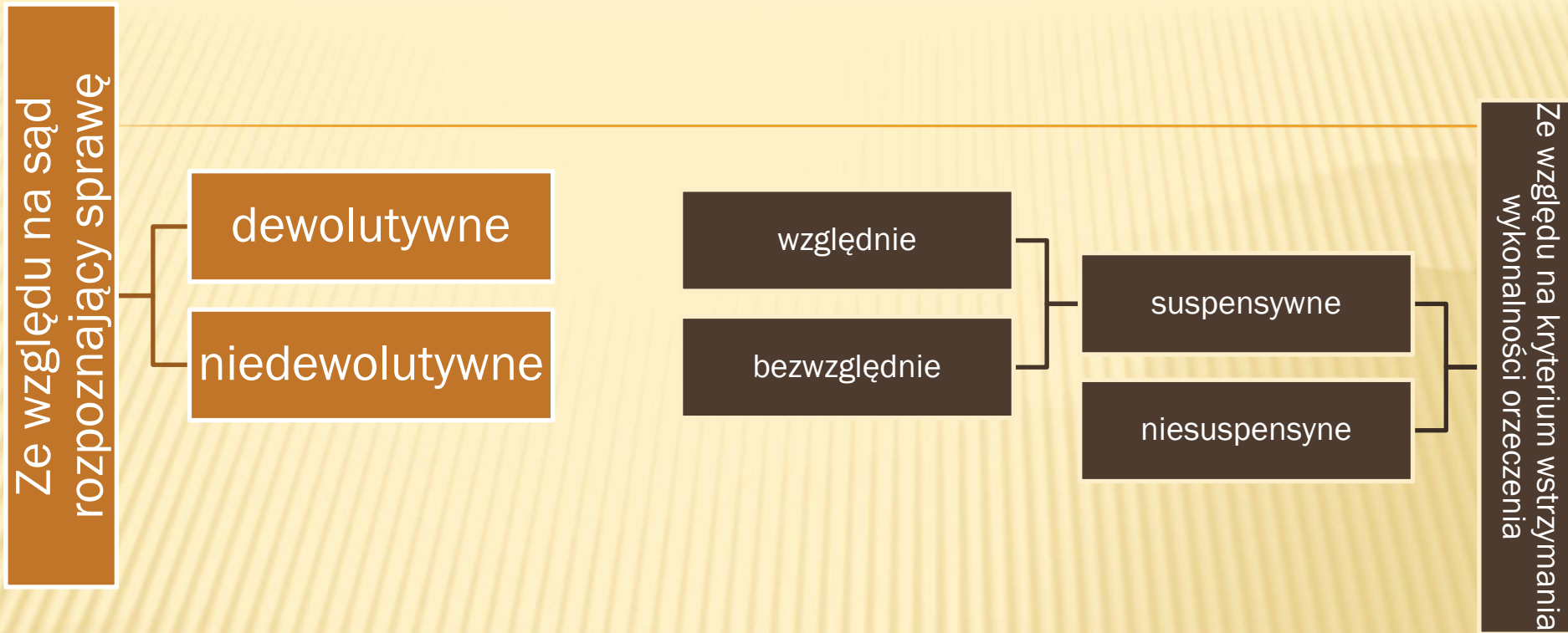
Tabela: A Bieliński, [w:] M. Rzewuski (red.), Postępowanie cywilne, Warszawa 2019 r., s. 296-297.

KLASYFIKACJA

Zasadniczy podział: zwyczajne, nadzwyczajne. Tutaj kryterium będzie stanowić prawomocność orzeczenia. W ramach środków zwyczajnych wyróżnia się grupę środków odwoławczych oraz grupę innych zwyczajnych środków zaskarżenia.

Innym kryterium może być podział środków na dewolutywne i niedewolutywne. Dewolutywność - przeniesienie sprawy do sądu wyższej instancji. Środki niedewolutywne powodować będą, że środek ten będzie rozpatrywany przez ten sam sąd, który wydał orzeczenie

Kolejne kryterium to suspensywność - wiąże się ze wstrzymaniem wykonalności skarżonego orzeczenia. Wniesienie środka niesuspensywnego nie wstrzymuje wykonania orzeczenia.

Autoremedura - art. 395 § 2 KPC

Przykłady:
Zażalenie jest względnie dewolutywnym środkiem zaskarżenia, ponieważ sąd, którego postanowienie jest kwestionowane, może sam uwzględnić je, korzystając z instytucji tzw. autokontroli. Zażalenie jest także względnie suspensywne, bowiem samo wniesienie zażalenia nie powoduje wstrzymania wykonania zaskarżonego postanowienia- może to jednak nastąpić w drodze decyzji sądu.

Apelacja jest środkiem bezwzględnie dewolutywnym i bezwzględnie suspensywnym.

WARUNKI DOPUSZCZALNOŚCI ŚRODKÓW ZASKARŻENIA

Istnienie zaskarżonego orzeczenia

Właściwy dla orzeczenia środek zaskarżenia

Legitymacja do wniesienia środka - określana jest na podstawie prawa procesowego (a nie tak jak legitymacja procesowa - na podstawie przepisów prawa materialnego)

Interes we wniesieniu środka, tzw. *gravamen* - zachodzi w razie niezgodności orzeczenia z żądaniem strony

Zachowanie terminu na wniesienie środka zaskarżenia

Zachowanie przepisanej formy

DO ZAPAMIĘTANIA

- 1) Czym są środki zaskarżenia?
- 2) Czym są środki odwoławcze?
- 3) Klasyfikacje środków na: zwyczajne i nadzwyczajne, suspensywne, dewolutywne.
- 4) Czym jest dewolutywność?
- 5) Czym jest suspensywność?